PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 40 lir, finančni in pravni 60 lir, osmrtnice 70 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 240, četrtletna 700, polletna 1300, celoletna 2400 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Čekovni račun na ime «Ljudska založba»: Trst 11-5156; Reka 45-301; Ljubljana «Primorski dnevnik» — uprava 60-4045-34.

Leto III - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din | TRST petek, 19. septembra 1947 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 698

Ob pogrebu tov. Castagne je stotisočglava množica ponovno zahtevala:

SMRT FAŠIZMU!

Južnoafriški, angleški in ameriški mladinci govorijo na pogrebu

Komaj se je zaprl grob nedolžne Emilije Vrabec in je cvetje na njeni gomili še sveže, smo imeli včeraj nov pogreb. Tržaško demokratično ljudstvo je pokopavalo novo žrtev zahrbtnega fašističnega napada — starega in odločnega borca proti fašizmu — tov. Karla Castagno.

Sprevod so otvorili delavci, ki so v gostih vrstah korakali za svojo zastavo. Sledili so venci raznih političnih organizacij, kulturnih krožkov, sorodnikov, prijateljev, raznih tovarn, odsekov SIAU itd. Posebno zastopstvo grške demokratične organizacije EAM je nosilo v sprevodu venec iz trnja. Takoj za njimi je korakala delegacija mednarodne brigade, ki je prišla z dela na progi Šamac-Sarajevo in tudi nosila svoj venec z angleškim napisom na rdečem traku. Mladinci so zastopali 12 različnih narodov. Med venci so korakale razne delavske organizacije iz tovarn s svojimi zastavami. Vseh vencev je bilo nekaj okrog sto, ker so tudi med potekom sprevoda prinašali vedno nove, dočim jih je bilo že pri odhodu v sprevodu 82.

Tik pred krsto je korakala godba Rinaldi in svirala žalne koračnice. Krsto samo so nosili delavci na ramah. Za njimi se je vrstila nepregledna množica ljudstva. Med gostim špalirjem ljudstva je šel sprevod k cerkvi sv. Antona novega.

Ko je šel sprevod od sv. Antona dalje, so mu zopet zabranili, da bi šel po Korzu in ga usmerili po ul. Mazzini in Carducci, preko Stare mitnice in Garibaldijevega trga k sv. Jakobu. Na vsej poti je bil vedno gost špalir ljudstva, ki je povsod spoštljivo pozdravljalo krsto.

Med potjo so se pridruževale sprevodu vedno nove skupine in napavile ne samo trg, ampak tudi del Stare mitnice in vse ulice.

Še preden je prišel sprevod s krsto, je bil trg pred cerkvijo Sv. Jakoba že napolnjen z ljudstvom.

Kot prvi je spregovoril tov. Pertonlo, ki je dejal med drugim: Preveč mrtvih je že dalo tržaško ljudstvo v svoji borbi, da bi ne smelo zahtevati: Konec! Hočemo mir, ki smo ga zaslužili in se zanj borili! Zahtevamo mir za ljudstvo in ne za one, ki pripravljajo novo državljansko in svetovno vojno.

Da je izzivanje sistematično, je očividno in oblasti ne ukrenejo ničesar, ampak pustijo, da gre vse, kakor v nedavni sramotni preteklosti. Kaj je to, če ne fašizem? Kdo bi sicer moril delavce. Tu pred krsto zadnje žrtve ugotavljamo odgovornost. Izzivači so organizirani kakor so pokazali dogodki zadnjih dni v Gorici in Tržiču, kot je pokazalo zadnje dejanje Kozulića in terorizem enega dela civilne policije pri Sv. Jakobu.

Tržaško ljudstvo zahteva in se bo zato tudi borilo, da bo lahko hodilo po vseh tržaških ulicah brez nevarnosti za svoje življenje. *Zahtevamo, da se preženejo fašistične bande iz Trsta.* Mi smo za red in mir, ker smo se zato borili in ker smo zmagovalci.»

Naslednji govornik Alfonz Grmek je govoril v slovenščini in dejal med drugim: «Fašistična svojat je proslavila rojstvo STO-ja s terorjem in atentati. To kar oni počenjajo ni obramba italijanstva, ki ni od nikogar ogroženo — temveč zgolj šovinizem, ki dela sramoto italijanskemu narodu.

Pod krinko obrambe se skriva najogabnejša borba proti napredku in delavnemu ljudstvu, ki ima namen izzvati v tem delu Evrope nova trenja, rasno preganje in spraviti svet v novo vojno. Zato najostreje obsojamo vse tiste politične stranke in kroge v Trstu, ki samo demagoško gobezdajo o pomirjenju, po drugi strani pa izzivajo delavsko ljudstvo s terorjem in atentati. Anglo-ameriška zasedbena oblast ni ukrenila ničesar proti, ampak je celo izpustila na svobodo atentatorja na krožek «Perossa», ki je bil prvotno obsojen na tri leta zapora.

Dovolj! Demokratične množice Trsta ne bodo nikoli dopustile, da bi fašistične tolpe blatile ugled našega mesta in napravile iz njega žarišče mednarodnih sporov. Odločeni smo, da bomo napravili v mestu red, ki je predpogoj za mirno sožitje Slovencev in Italijanov in za njihov napredek. Ali z demokratičnimi množicami za mir in lepšo bodočnost, ali s fašisti v novo vojno! To je naše geslo».

Nato so se oglasili k besedi še angleški, južnoafriški in ameriški zastopnik mladinske brigade. Prvi je pozdravil množico njihov poveljnik Anglež. Dejal je, da so po končanj borbi s fašizmom na frontah imeli priliko danes videti v Trstu fašizem, ki se stalno krepi. Slovesno je obljubil, da se bodo angleški mladinci, po povratku v domovino najodločneje borili še nadalje proti imperializmu in fašizmu, dokler se to zlo ne iztrebi s sveta.

«Želim potrditi besede našega vodje», je dejal južnoafriški zastopnik! Mi kot bivši kolonialni narodi vemo, kaj pomeni britansko kolonialno gospodstvo in kaj je fašizem. Ta moj prvi in edini dan v Trstu sem imel priliko videti najlepši primer borbe proti imperialističnim kolonizatorjem, primer sloge in enotnosti, ki naj bo vzor ostalemu svetu. Ob koncu naj ponovim prisego, ki smo jo napravili mi, v Južni Afriki: Ob grobu mrtvega tovariša prisegamo, da bomo nadaljevali z našo borbo. BORILI SE BOMO PROTI IMPERIALIZMU IN FAŠIZMU, DOKLER JU NE BOMO POPOLNOMA ZBRISALI S TEGA SVETA».

Amerikanski mladinec pa je povedal: Moram priznati, da so v Trstu prav naši vojaki tisti, ki pomagajo fašizmu. Mi smo se kot vojaki združenih držav borili na frontah proti japonskemu, nemškemu in italijanskemu fašizmu. Sedaj pa vidimo, da so nas osleparili in da naši oblastniki pomagajo fašizmu na noge.

Ti vojaki in ljudje, ki pomagajo fašizmu na noge tukaj, tlačijo tudi svoj lastni narod v Ameriki. Toda vi niste sami. V Ameriki imate mnogo milijonov prijateljev, med delavci, med komunistično in socialistično stranko, imate Wallaceja, ki vam bodo pomagali v vašem težkem boju.

Ko se bom prihodnjič vrnil med vas upam, da bom prišel kot zastopnik demokratične Amerike in mi ne bo treba gledati takih strašnih in sramotnih stvari, kot sem jih videl to pot.

Za zaključek je spregovoril nekaj besed tudi zastopnik grškega EAM-a in prinesel pozdrave svojega borečega se naroda.

Ljudstvo je poslušalo z veliko pozornostjo govore mladincev. Nepozaben je bil prizor, ko so se tisoči zgrnili okrog njih in jim s solzami hvaležnosti v očeh stiskali desnico. Žene in dekleta so jih objemale, božale po licih in poljubovale.

Ko so odpeljali krsto in vence proti Sv. Ani, je del množice dvignil mladince na ramena in med petjem delavskih pesmi so jih odnesli v mesto. Sredi trga Stare mitnice je napravila policija, ki je pridrvela na kamionih, kordon, ki pa ga je navdušena množica pretrgala in šla prepevajoč dalje za svojo zastavo in z mednarodnimi mladinci na čelu.

Policija je napravila malo dalje še en kordon, toda ljudstvo se ni pustilo ustaviti in se je razlilo po Goldonijevem trgu. Tu je prišlo še več kamionov policije, ki je začela besno udrihati po pojočem ljudstvu, ki ni imelo nikakih napadalnih namenov. Pri tem delu se je posebno odlikoval policist št. 0458, ki je začel pretepati nekega mladinca, potem policist št. 0830, ki je pretepel dve ženski samo zato, ker se mu nista mogli dovolj nagio umakniti. Neki drugi policist je pretepel angleškega mladinca v bližini kina Adua in njihov inšpektor je osebno pretepal s pendrekom in pasom v ul. Garibaldi neko bežečo žensko. Priča temu dogodku, ki se je zgodil ob 19.40 je bilo tudi več policajev, med njimi št. 5159 in 5071.

«Vedno ista storija», sta se pogovarjala dva policista na povratku s te «kazenske ekspedicije». Da, vedno ista zgodba. Ko gredo po mestu fašisti izzivat demokratično ljudstvo, jih policija ne samo pusti na miru, ampak jih zaščiti od vseh strani, da bi se jim kaj ne primerilo in da lahko brez skrbi izzivajo. Pendreki, pasovi, orožje — to je le za delovno ljudstvo.

Angloameričani kršijo določbe mirovne pogodbe

Ameriške okupacijske čete se niso hotele umakniti na določeno črto - Italijanske čete so poskušale zasesti severno postajo v Gorici - Ameriški bombniki so izzivalno preletavali jugoslovansko mejo

«Ljudska pravica» poroča sledeče:

Fašistični pogromi proti slovenskim in italijanskim antifašistom v Gorici in v delu cone A, ki pripada Italiji, so dovolj jasno pokazali, kdo nosi odgovornost za ta provokatorska nasilja. Dejstvo, da so ameriške okupacijske oblasti dovalile vkorakanje italijanskih čet dan pred položitvijo ratifikacijskih listin, pa nonovno priča, da so ameriške okupacijske oblasti namerno izzvale divjanje fašističnih teroristov. Enote jugoslovanske armade pa so obratno točno izpolnjevale sklepe mirovne konference in v noči od 15. na 16. septembra ob dvanajsti uri mirno in disciplinirano vkorakale v ozemlje, priključeno FLRJ.

Najnovejše vesti pa poročajo o nadaljnjih grobih kršitvah sklepov mirovne konference ob priliki zasedanja nove državne meje med FLRJ in Italijo ter STO-jem. Ameriške vojaške enote so na meji med FLRJ in STO-jem zasedle pri vasi Repentabor 300 m ozemlja, ki po odločbah o novi državni meji pripada FLRJ. V zvezi s to kršitvijo je jugoslovanska komisija odšla na lice mesta in protestirala pri ameriških vojaških funkcionarjih zaradi kršitve mednarodnih določb. Ameriški vojaški funkcionarji so obljubili, da bodo takoj zapustili jugoslovansko ozemlje. Dejansko pa so zapovedali svojim četam «strogo pripravljenost» ter zasedli položaje na meji z oddelki, oboroženimi s strojnicami ter s topniškim oddelkom, oboroženim z lahkim pešadijskim topom. S tem svojim ravnanjem so grobo kršili določbe mednarodne pogodbe, po kateri morajo čete mirno zasesti ozemlje, ki jim pripada, in tako hoteli izzvati spopade in nered na meji.

Podobno so italijanske edinice kršile mednarodne določbe, ko so 15. t. m. popoldne hotele zasesti celo tisti kolodvor v Gorici, ki po mirovni pogodbi pripada FLRJ.

Ko so naše edinice zasedale novo državno mejo, je ob tej priliki krožilo v smeri Buje-Koper nad ozemljem STO-ja deset bombnikov. Naslednji dan, 17. septembra, pa so tri skupine dvomotornih letal preletele s smeri Pulja čez vas Dolino, ki se nahaja na meji STO-ja. Vsaka skupina je štela 12 letal ter so vse tri nadaljevale pot proti Trstu. Prva skupina je mejo preletela ob 6.10, druga ob 6.20 in tretja ob 6.30 uri v višini 2000 metrov. Prav tako je skupina 12 bombnikov z enim lovcem preletela mejo pri vasi Dolina in se potem vrnila v Trst. Te kršitve meje spominjajo na provokacijsko preletavanje meje s strani grških monarhofašističnih sil in njihovega načina izzivanja obmejnih incidentov.

Angloameriške vojaške oblasti in italijanske oblasti so prav tako odgovorne za vdor četniških in ustaških tolp v ozemlje cone A, ki je pripadlo Italiji. Po dosedanjih ugotovitvah se še sedaj nahaja skupina oboroženih banditov v vasi Podgora. Oblečeni so v civilne obleke, oboroženi pa z angleškimi strojnicami, puškami in pištolami. Druga skupina teh tolp pa je na sektorju Mirnik-Kozana, tri kilometre severovzhodno od Medane. Neka ustaško-četniška tolpa je pri Krvavem potoku prešla iz italijanskega dela bivše cone A na sektor Rodik-Artvže, od koder so jo pregnale enote jugoslovanske armade.

V noči na 15. september pa so fašisti v Gorici skušali minirati severni kolodvor Gorice, ki pripada FLRJ, vendar so njihove naklepe preprečili slovenski antifašisti.

Ti provokatorski incidenti s strani angloameriških in italijanskih sil ter ustaško-kvalunkvističnih tolp so novi poizkusi vojnohujskaških sil, da bi ustvarili žarišča nemira in torišča za naklepe tujih interventov. Obenem pa so grobe kršitve določb mirovne pogodbe in vzbujajo ogorčenje in najostrejše proteste jugoslovanskih in vseh naprednih narodov.

Tanjug pa javlja med drugim sledeče: Jugoslovanske čete so v polnem redu zasedle novo mejo z Italijo in s Svobodnim tržaškim ozemljem v hipu, ko je stopila v veljavo mirovna pogodba. Čeprav so določeni elementi že vnaprej pripravili «vojno psihozo», da bi povzročili incidente ob vkorakanju jugoslovanske vojske na ozemlje, ki je priključeno Jugoslaviji, se je razvrstitev čet izvedla brez incidentov.

Ameriške edinice so zasedle novo mejo v polni vojni opremi. Postavili so barikade na raznih cestah s strojniškimi gnezdi. V torek med 7. in 8. uro so letela ameriška letala nad Trstom.

„Humanité" o ameriških izzivanjih

Pariz, 18. — O položaju v Italiji in na italijansko-jugoslovanski meji piše «Humanité», da skušajo Američani na vse načine povzročiti nerede in incidente, da bi tako obdržali svoje čete v Italiji. List piše v zvezi s tem med drugim: Ameriške edinice okoli Trsta so začele včeraj objavljati prava «vojna poročila», ki prav za prav pozivajo na borbo proti jugoslovanskim četam, ki so zasedle novo mejo, predvideno v mirovni pogodbi.

Nekateri ameriški častniki, ki so še posebno bojeviti, ovirajo na nekaterih točkah meje prihod na predvidene točke. Tako je podporočnik Konishi, poveljnik neke ameriške postojanke 16 km od Trsta, ko je videl prihajati Jugoslovane, naperil strojnico in sporočil svojim predstojnikom, da «drži trdo». Toda zaradi hladnokrvnosti in odločnosti jugoslovanskih vojakov, ki ne odgovarjajo na nobeno izzivanje, se ameriški izzivači razburjajo.

Da incidenti in neredi povsem odgovarjajo ameriškim načrtom, je razvidno tudi iz izjave bivšega namestnika zunanjega ministra Sumnera Wellesa, ki jo navaja «L'Intransigeant». Welles je baje izjavil: «Naša vlada ima v Italiji 15.000 mož in 5000 v Trstu. Na podlagi dogovora med velikimi državami se morajo sedaj vse okupacijske čete umakniti iz Italije. Ker pa postaja položaj v vzhodnem Sredozemlju vedno bolj negotov, ne bi začasno zadržanje čet v Italiji pomenilo samo jamstva za ZDA pač pa tudi za italijansko demokracijo.»

DE GASPERI SE NESRAMNO IZGOVARJA

Poziv Slovencev pod Italijo

CLN si hoče s hinavskim proglasom oprati roke - teror se pa nadaljuje

18. t. m. je goriški CLN dal nalepiti po goriških ulicah nekakšen proglas, v katerem hinavsko trdi: «Vsem onim, ki živijo na narodnem ozemlju, zagotavlja Italija, mati civilizacije, pravico in varnost». Ta proglas, ki nosi datum 16. t. m., ki pa so ga naredili šele 18. t. m., je pravi umotvor hinavščine. Saj so fašistične tolpe itak že opravile, kar so imele v načrtu, in so zadnji dan popustile v svojem divjanju le zaradi utrujenosti, ne pa spričo proglasa CLN-a, ki poziva k normalnemu življenju.

Zakaj pa se ni CLN oglasil, ko je Gorica doživljala najstrašnejše ure? Zdi se, da se je CLN končno zavedel odgovornosti, ki jo nosi pred vsem svetom zaradi nasilja, ki mu je bila Gorica te dni priča. Ti proglasi ne bodo motili slovenskega ljudstva, ki dobro ve, kje so krivci in kdo je odgovoren za nezaslišane krivice. Slovenci pod Italijo prav dobro vemo, kakšne pravice nam pripadajo kot zmagovalcem nad nacifašizmom v narodnoosvobodilni borbi. Vemo, kaj nam jamči mirovna pogodba in tudi vemo, da nismo sami, temveč da imamo za seboj ves svobodoljubni svet.

Po mestu so še vedno nalepljeni seznami uglednih goriških družin, znanih protifašistov, mož in žena, ki so trpeli po zaporih in internacijah, se aktivno udeleževali partizanske borbe in sodelovali v protifašističnih organizacijah. Fašisti, ki rogovilijo po mestu, pa zahtevajo aretacijo teh borcev ter njih obsodbo. Če se kdo zavzame za brezpravne Slovence, mu odgovore: «Mi imamo proste roke, ker so ti ljudje na listi».

Goričani pravijo, da se pri ropanju, požiganju in strahovanju Slovencev najbolj odlikuje mladina katoliške akcije. Opazili smo celo, da so vodili mladoletne razgrajače po goriških ulicah katoliški duhovniki. Nekateri napadalci so bili oblečeni v skavtske uniforme.

Nadškof Margotti je dobro vedel, kaj vse se dogaja v mestu, kljub temu pa ni našel niti besedice obsodbe za krvave dogodke in preganjanje Slovencev, čeprav je govoril pri cerimoniji prevzema oblasti. Meščanstva ni pozval k miru in slogi, ni se spomnil preganjanih slovenskih ovčic, spomnil pa se je tistih fašistov, ki jih je zadela ob koncu vojne pravična ljudska kazen. S svojim govorom je samo še bolj razpihal mržnjo in vzpodbujal fašistične tolpe k hujšim napadom in izropanju Slovencev. Meseca maja 1945. je izdal nek proglas za pomiritev, ker je ljudstvo obračunalo s krivci vojne in milijonskih žrtev, topot se mu to ni zdelo potrebno. S tem pa je še bolj poglobil prepad med seboj in Slovenci.

Včeraj so bile še vedno zaprte vse slovenske trgovine, gostilne in drugi obrati, v kolikor niso popolnoma razdejani in izropani.

Sele včeraj so tu pa tam zastražili kako slovensko trgovino na izrecno zahtevo lastnika. Vendar lov na posameznike še ni prenehal. Po ulicah se zbirajo gruče histeričnih segnorin in pobalinov, ki čakajo za vogli, da bi vdrli v kako trgovino in si naropali blago, ki je začelo primanjkovati, odkar je Gorica odrezana od svojega zaledja. V mestu namreč že primanjkujejo vsakodnevne potrebščine, mleka skoraj ni ali pa je treba plačevati zanj visoke vsote. Seveda se pobalini zato ne zmenijo in še nadalje razsajajo po mestu.

Trgovcu Kumarju Karlu in njegovemu bratu Alojziju so uničili pohištvo v vrednosti pol milijona lir. Neka tolpa je prišla tudi k prof. Bednariku in drugim Slovencem, ki stanujejo na Livadi, da bi jih ustrahovala in jim razdejala imovino, kar pa jim ni uspelo, ker so se jim postavili po robu. V sredo zjutraj so razgrajači z orožjem napadli prebivalstvo Pevme. Pevmci so se seveda branili in en fašistični razgrajač je bil ranjen. Nato je prišla policija z oklopnim avtom, aretirala je dve Pevmki, toda jih je nato izpustila. Včeraj dopoldne so se tolpe zbrale pred Lukežičevo knjigarno in pred trgovino jestvin Klavora, toda karabinerji so jih topot razgnali. Trgovcu jestvin Severiju so vdrli v trgovino in mu odnesli blago. Karabinerji so tolovajem blago vzeli, toda aretirali niso nikogar.

Vdrli so tudi v stanovanje slovenske družine Devetak v ul. Fattetti, prisilili gospodinjo, da je peljala pohištvo čez mejo, njeno hčerko Adelko pa je tolpa vlekla do meje na Rafutu, jo prijela za roke in noge ter vrgla čez mejo. Brata Edija, bivšega partizana, pa so že prejšnje dni hudo pretepli.

Slovenki Matildi Trpin je znani fašist Tarantino, lastnik «Caffè alla Posta», grozil, naj takoj izgine iz Gorice. Fašisti so tudi popolnoma razdejali fotoatelje slikarja Oblaka v ul. Nazario Sauro. Razdejali in opustošili so mizarsko delavnico Stanka Černigoja v ul. Duca d'Aosta. Tolpo je vodil znani fašist Pezza, ki je pred vojno stanoval v Standrežu.

Gostilničarki Lojzki na Placuti so razbili vse šipe. Veletrgovcu z vinom Abuji so grozili, da mora takoj odstraniti slovenski napis. Razdejali so tudi stanovanje Jožetu Bregantu v ul. Brigata Pavia in Mariju Peganu v ul. Colombo. Popolnoma so razdejali prostore delavskih sindikatov v ul. Carducci. V Raštelu so izropali trgovino jestvin Cigoja Stefana ter vdrli v trgovino čevljev Uršiča Benjamina v Kapucinski ulici, metali čevlje na cesto in pri tem ruhonsko vpili: «To vam poklanja Tito». V stanovanje Marije Grauner na Kornu so vdrli s pištolami v rokah, jo postavili ob zid in ji vse odnesli. Ko se je pritožila na policiji, so tam samo skomignili z rameni. V ul. Balamonti so vdrli v stanovanje gospe Čuk, razbili pohištvo, drugo pa odnesli.

Zaradi teh strahotnih dogodkov v Gorici so se začeli kesati tudi vsi oni, ki so pod vtisom propagande zapustili svoje domove in odšli v tujino. Marsikdo se vrača v svoj rojstni kraj. Med njimi je tudi Filip Cerkljanov iz Kojskega.

Nova italijanska uprava nas v marsičem spominja na čase fašizma. Tako so dobili poziv, naj zapustijo profesorsko službo in Italijo prof. Brumen in več drugih. Res, prav lep začetek!

Iz Gradiške poročajo, da so fašisti v ponedeljek popoldne okrog 14. ure razbili sedeže KPI, socialistične stranke in partizanov ter potrgali in zažgali slike padlih partizanov in maršala Tita. «Voce libera» piše, da so početniki tega bili člani italijanskega mladinskega združenja. Včeraj pa so hoteli fašisti požgati hišo tovariša Gasparinija, glavnega urednika lista «Il Lavoratore», kar pa jim ni uspelo. Zvečer so se vrnili, toda ljudstvo jih je s kamenjem nagnalo v beg.

Italijanska agencija ANSA poroča, da je De Gasperi sinoči sprejel predstavnike Slovencev iz Gorice, ki so protestirali zaradi terorja.

De Gasperi je najprej poudaril, da so se «obžalovanja vredni incidenti dogodili, preden so prevzele odgovornost za oblast italijanske varnostne sile» in zagotovil, da ima italijanska vlada namen spoštovati in zahtevati spoštovanje narodnostnih manjšinskih pravic. Razen tega je De Gasperi dejal, da bo danes odpotovala v obmejne kraje posebna komisija pod predsedstvom podtajnika Marazze z nalogo, da se informira in poskrbi za čimprejšnjo rešitev najnujnejših vprašanj, vštevši mirno sožitje med manjšino in večino.

Kakor vidimo, je prva De Gasperijeva izjava, ki jo je dal predstavnikom slovenske narodne manjšine v Italiji — laž. Kajti največji teror nad Slovenci v Gorici je začel prav tedaj, ko so odgovornost za red in javno varnost prevzeli v Gorici De Gasperijevi karabinerji. Najboljši dokaz za to pa je ravno najnovejša kinavska izjava CLN-a, katerega član je tudi De Gasperijeva demokrščanska stranka. Karabinerji so po načrtu pustili fašistom v Gorici tri dni proste roke nad Slovenci, nad njihovim življenjem in smrtjo. Po vseh Sforzonih obljubah po prvi svetovni vojni, po izkušnjah večdesetletnega suženjstva pod fašistično Italijo, po slavnih zmagah v narodno osvobodilni vojni in po izkušnjah angloamerikanske imperialistične uprave govorijo danes goriški Slovenci z De Gasperijem kot zmagovalci s predsednikom vlade premagane države, v katero so bili vključeni proti svoji volji pod pritiskom mednarodnega imperializma in se ponovno žrtvovali samo zato, da se v svetu ne bo zgodilo novo krvoprelitje. Zato Slovenci danes pred predsednikom italijanske vlade ne moledujejo in ne prosijo milosti, temveč kot zmagovit narod zahtevajo samo to, da Italija spoštuje mirovno pogodbo, ki jo je podpisala in jo prekršila, še preden se je črnilo podpisa posušilo!

Vzorec „vojnega poročila"

Trst, 18. — Obveščevalni urad BETFOR poroča dobesedno: «Zastopnik poveljnika britanskih in ameriških sil na Svobodnem tržaškem ozemlju je danes sporočil, da se notranje razmere v Trstu ter na britansko-ameriškem področju Svobodnega ozemlja tako rekoč normalizirajo. Dne 17. septembra so jugoslovanski častniki na treh cestnih blokih začasne meje ustno zahtevali, naj se zavezniške posadke za kratko razdaljo umaknejo. Takim zahtevam pa ni bilo mogoče ustreči, ker se je izročitev izvedla po navodilih. Britanske in ameriške čete so zdaj v večji meri zopet na normalnih položajih in dolžnostih ter se vežbajo, toda tako te čete kot tudi Zavezniška vojaška uprava so pripravljene, da hitro nastopijo pri vsaki priložnosti.»

POZIV

svetovni demokratični javnosti, OZN, Svetu ministrov štirih, vladam demokratičnih držav, mednarodnim demokratičnim ustanovam, slovanskim odborom in Vseslovanskemu odboru

Ker je v torkovi številki našega lista pomotoma izostal danes mastno tiskani odstavek, ponovno objavljamo sledeči apel:

Italijanski šovinisti in fašisti so v Trstu, na Primorskem in v Istri uničili in požgali vse slovenske šole in kulturne ustanove. Hoteli so iztrebiti slovansko ljudstvo tega ozemlja. S požiganjem, ubijanjem in strahovanjem je poskušal fašizem ukloniti Slovence in Hrvate. Tiste pa, ki bi ušli smrti, so hoteli nasilno potujčiti. Toda te zločinske naklepe so Slovani s petindvajsetletno neizprosno borbo proti fašizmu in s herojskim uporom v osvobodilni vojni preprečili: vse ljudstvo se je kot en mož pridružilo združenim narodom v borbi proti nacifašizmu in v tej borbi tudi zmagalo nad svojimi zatiralci in krvniki.

Zaveznikom v vojni so zaupali upravo Trsta in velikega dela Primorske. Toda nekdanji zavezniki so zavrgli načela, za katera so se nekoč borili oni in za katera je slovansko ljudstvo krvavelo. Anglo-ameriška vojaška zasedbena oblast je kršila načela o narodni enakopravnosti in demokratičnih pravicah narodov. Dolgo obetana dvojezičnost je ostala na papirju, slovenske šole so zapostavljali, le neradi so iskali zanje primernih poslopij, vsiljevali so nam za učitelje kolaboracioniste, demokratično učiteljstvo pa so preganjali. Delovanje prosvetnih društev so na pretkan način zavirali, izigravali so nas in nam s silo jemali dvorane, dajali so potuho neofašističnim elementom in jih tako podpirali v napadih na slovansko prosveto. Slovensko narodno gledališče je moralo gojiti slovensko umetnost po mračnih in tesnih dvoranah v predmestjih, po predstavi so slovensko občinstvo napadali skvadristični pretepači in razgrajači. Novi gospodarji so očitno podpirali stare in nove fašiste, zapirali in obsojali pa demokrate in protifašiste.

Slovansko ljudstvo se je v celoti odzvalo klicu združenih narodov v borbi za demokracijo. Anglo-ameriška vojaška uprava pa, ki bi morala dati slovenskemu ljudstvu enakopravnost, je gazila in teptala njegove pravice, zapirala njegove otroke, zavirala svoboden razvoj njegove kulture in fašistični tiran je s tujo pomočjo znova navalil nanj.

Apeliramo na sedanjo in bodočo oblast STO-ja, da nam vrne vso po fašistični oblasti zaplenjeno imovino in zgradi nove domove za svoboden razmah slovenske in hrvatske kulture. Dolžnost sedanje in bodoče uprave STO-ja je, da da na razpolago kredite, da vzdržuje in podpira vse naše kulturne ustanove: šole, gledališča, knjižnice, muzeje z istim merilom kot italijanske.

Slovenci in Hrvatje izpolnjujemo prav tako vse dolžnosti in obveznosti, kot jih izpolnjuje italijansko prebivalstvo, zato zahtevamo iste pravice in enako ravnanje.

OD TE ZAHTEVE NE ODSTOPAMO NITI ZA PED! NAŠA SAMOPOMOČ PA BO PRIPOMOGLA K ČIM VEČJEMU KULTURNEMU RAZMAHU IN DVIGU SLOVENCEV IN HRVATOV NA STO-ju.

ODBOR ZA ZGRADITEV NOVIH ZIDOV NA SLOVANSKEM KULTURNEM POGORIŠČU pošilja ta apel svetovni demokratični javnosti, OZN, Svetu ministrov štirih, vladam demokratičnim držav, mednarodnim demokratičnim ustanovam, vsem slovanskim odborom in Vseslovanskemu odboru.

Zahtevamo,

da se OZN zavzame za pravično stvar slovenskega in hrvatskega prebivalstva na STO-ju. Svetovno demokratično javnost in demokratične ustanove vseh narodov pa pozivamo, da zastavijo ves svoj vpliv, da se slovanskemu prebivalstvu prizna polna enakopravnost in da z učinkovito gmotno pomočjo omogočijo slovanskemu prebivalstvu, da si zgradi trdne in neuničljive zidove svoje kulture.

ODBOR ZA ZGRADITEV NOVIH ZIDOV
NA SLOVANSKEM KULTURNEM POGORIŠČU.

SLOVENCI!
DEMOKRATIČNI ITALIJANI!

Dve leti po zmagi nad fašizmom doživljamo Slovenci ob Soči nov izbruh fašističnega nasilja.

V imenu človečanskih pravic, demokracije in kulture protestiramo proti zločinskemu početju, katerega žrtve so naši ljudje, ustanove in imovina.

Od vlade in njenih organov zahtevamo spoštovanje in zaščito, ki ju jamčita ustava in mirovna pogodba.

Pozivamo vso italijansko demokratično javnost, da začne odločno borbo proti novemu fašizmu, ki se pojavlja v naših krajih v isti obliki kot leta 1922.

Kličemo vse Slovence, da strnejo vrste v obrambo naših naravnih in narodnih pravic.

Ne bomo klonili!

DEMOKRATIČNA FRONTA SLOVENCEV

ZDA hočejo vsiliti svojo voljo evropskim državam

Govor Višinskega pred glavno skupščino OZN

Flushing Meadows, 18. — Razburjenje, ki so ga povzročile včerajšnje izjave gen. Marshalla na glavni skupščini OZN, se še ni poleglo. Večina delegatov se vzdržuje komentarjev glede predloga o ustanovitvi stalne komisije pri OZN, ki bi proučevala vprašanja, ki lahko ogrožajo mednarodne prijateljske odnošaje. V ameriškem nasvetu vidijo politični in diplomatski krogi prvi poizkus zmanjšanja ugleda Varnostnega sveta, kakor tudi tveganje, da se spravijo v nevarnost osnove OZN.

Politični strokovnjaki so mnenja, da je vlada ZDA kljub nasprotnim zatrdilom predlagala v bistvu revizijo osnovne listine OZN, čosar pa glavna skupščina ni pristojna izvesti. Drugi so zopet mnenja, da skušajo ZDA spremeniti osnovno listino na brezobziren način, ki je istočasno nevaren za bodočnost OZN.

Češki list «Rude pravo» komentira Marshallov načrt tako, da predstavlja drugo fazo, in sicer nadvlado ZDA nad OZN, in to zaradi večine, ki jo predstavljajo države, ki obračajo svoje oči proti Washingtonu v upanju, da bodo prejele tamkaj dolarska posojila.

Sovjetska delegacija se je protivila postavitvi grškega vprašanja na dnevni red sedanjega zasedanja. Gromiko je izjavil, da se to zadeven ameriški predlog ne naslanja na nobeno dejstvo in bo samo še poslabšal položaj na Balkanu. Kljub temu ugovoru pa je skupčinski urad priporočal postavitev grškega vprašanja na dnevni red.

Na seji glavne skupščine OZN so govorili delegati Avstralije, Kitajske, Filipinov in Kanade. Za Avstralijo je Evatt podpiral Marshallov predlog za omejitev pravice veta in za ustanovitev začasnega odbora za mir in varnost. Filipinski delegat je očital Franciji uporabo veta ob priliki, ko je Varnostni svet nameraval poslati v Indonezijo posebno preiskovalno komisijo.

Nato je govoril Višinski. Obtožil je Anglijo in ZDA, da se poslužujejo OZN v egoistične namene in da delajo izven OZN. Nadalje jim je očital, da nočejo razorožitve in da ovirajo delo komisije za atomsko bombo. Vse vznemirjenje pripisuje Višinski dejstvu, da je atomska bomba napadalno sredstvo, glede katerega hočejo ZDA obdržati monopol.

Višinski je nadaljeval, da so ZDA opustile politiko sodelovanja in hočejo vsiliti svojo voljo evropskim državam. Pravi pomen Marshallovega načrta je gospodarsko podjarmljenje Evrope Ameriki in politično vmešavanje ZDA v notranje zadeve evropskih držav. ZDA imajo samo namen razdeliti Evropo v dva tabora.

Po obtožitvi Holandske, ki je napadla Indonezijo, je Višinski pozval skupščino, naj zavrne Mashallov predlog glede Koreje, kakor tudi glede ustanovitve posebnega odbora za mir in varnost, ki ima «prikrit namen izigrati Varnostni svet. Za tem je Višinski poudaril vojno propagando ameriškega tiska, pospešeno oboroževanje ZDA in njene ekspanzionistične načrte. Sovjetska zveza noče nikogar napasti in posveča vse napore obnovi, medtem ko pripravljajo ZDA vojno proti SZ. Na novo vojno vzpodbujajo kapitalisti, ki iščejo nove vire dobičkov. Višinski je med drugimi citiral izjavo delegata ZDA pri OZN Dullesa, ki je zahteval vojno proti SZ.

Višinski je končno predlagal skupščini resolucijo, s katero obsoja zločinsko propagando, ki lahko sproži vojno, in je pozval vlade, naj zatrejo to propagando. Nadalje je priporočal skupščini, naj podvzame ukrepe za dosego efektivne razorožitve.

Ljudstvo odločno zahteva izpustitev tov. D'Esteja

Na stotine resolucij prihaja na ZVU v zvezi z aretacijo tov. D'Esteja, predsednika okrajnega ljudskega odbora in podpredsednika okrožnega odbora za Istro.

Ljudstvo, zbrano na sestankih, razne masovne organizacije na svojih rednih sejah in KP STO-ja, odločno obsojajo to krivično dejanje ZVU. Zavezniška vojaška uprava je dobesedno nasedla lažni ovadbi neke ženske, ki je kriva umora svojega lastnega sina in ki se ukvarja z drugimi dobičkonosnimi in nezakonitimi posli. Prav zaradi popustljivosti ZVU podobne vrste ljudje, ki so ušli rokam pravice v coni B, izkoriščajo naklonjenost ZVU, ki se jih še posebej poslužuje v svoje namene proti pravicam in pridobitvam delovnega ljudstva.

Iz vseh teh resolucij pa je ZVU vendar-le lahko spoznala, da ljudstvo ne bo odnehalo v borbi za obrambo svojih pridobitev, marveč da takšna dejanja še bolj krepijo odpor proti reakciji, ki skuša vse te pridobitve uničiti. Še posebej pa je ljudstvo razburila vest, da odgovorne oblasti v zaporih niso hotele odobriti prošnje, tovariša D'Esteja, da bi ga odstranili iz celice, v kateri se nahajajo sami kriminalci. ZVU je dolžna, da vsaj v tem času popravi krivico ki jo je storila zavednemu borcu za demokracijo na tem našem ozemlju in v svetu sploh.

Krvava posledica izzivanja reakcionarjev v Bujščini

Kakor običajno, se je tudi včerajšnja «Voce libera» potegnila za nekatere šovinistične elemente, ki so skušali izzvati nerede v Bujščini. Dejansko pa so se dogodki, o katerih je «Voce libera» tendenciozno poročala in skušala blatiti ljudske organe, drugače razvijali.

Fašistični elementi, ki so mislili, da bo z ustanovitvijo STO-ja konec ljudske oblasti v Istri in da bodo tam lahko zopet nadaljevali svoje zločinsko delovanje, so prejšnji teden skušali izzvati nemire v Bujščini. V ta namen so poslali nekaj izzivačev iz Trsta. Toda ljudstvo, ki je fašistični teror na lastni koži že občutilo, je šovinistične izzivače takoj spoznalo. Med temi je bil tudi Dupac Guerrino, trgovec in gostilničar iz Krašic. Ta je z drugimi pajdaši organiziral skupine, ki so streljale ponoči s puškami in drugim strelnim orožjem. Ostali reakcionarji pa so skušali s tendencioznimi in vznemirljivimi vestmi razburjati prebivalstvo, češ da bodo kmalu prišli v Istro civilna policija in esuli.

Medtem ko je bilo 15. t. m. v Bujah masovno zborovanje, na katerem je zbrana množica protestirala proti umoru Vrabec Emilije, je ljudstvo opazilo med množico tudi provokaterja Dubca. Nekatere osebe, ki so bile globoko ogorčene zaradi krvavih dogodkov v Trstu, so Dubca napadle in ga v svoji jezi hudo preteple in ranile, da so ga morali prepeljati v bolnico, kjer je podlegel poškodbam.

Vremensko poročilo

z dne 18. t. m. ob 20. uri. Zračni tlak 763 4; toplota 19.8 do 28.2; brez vetra; nebo jasno; morje mirno; toplota morja 23.

Cosulich - odvetnik Del. zbornice

Stavka v ladjedelnici Sv. Marka se nadaljuje

V znak protesta zaradi podlega umora Milke Vrabec je tržaško delavstvo stavkalo. Stavkali so tudi pristaši DZ, čeprav je njihovo vodstvo temu nasprotovalo.

Sicer so bili med delavstvom nekateri poedinci, ki se niso pridružili spontanemu protestu delavstva. V ladjedelnici Sv. Marka se je nekdo celo jako nespoštljivo izrazil o Milki Vrabec. Sledila je vest o fašističnem strahovanju tržaških delavcev v Tržiču. Tudi ta vest je razburila tržaško delavstvo. Redki poedinci pa so ob tej vesti izražali svoje zadovoljstvo. Proti tem so nekateri delavci na lastno pest in odgovornost nastopili in jih nagnali iz ladjedelnice.

To je uvod, ki je potreben, da bo vse, kar temu sledi, bolj jasno.

Vemo, da finančni mogotci vedno znova poizkušajo rovariti proti koristim delovnega ljudstva in njegovi enotnosti. Pri tem jim pri nas pridno pomagajo predstavniki DZ. Že dalj časa namreč poskušajo izločiti vpliv tovarniških odborov, ker mislijo, da bodo na ta način zlomili odločnost delovnega ljudstva.

V svoje namene so hoteli tokrat izrabiti izpade neodgovornih poedincev in so zato zaprli ladjedelnico Sv. Marka. Delavstvo pa je navzlic temu odšlo na delo. Direkcija je sicer bila zaprta, a 85% delavstva je delalo. Delali so tudi člani DZ.

V sredo popoldne so se sestali predstavniki obeh sindikalnih organizacij s polk. Carnes-om in polk. Robertson-om, da bi razpravljali o položaju, ki je nastal po «izprtju» podjetja.

Polk. Lane, predstavnik urada za delo, je na tem sestanku večkrat izrazil, da je stališče ES pravilno. Za njega je bilo razumljivo, da bi zadevo morali urediti obe sindikalni organizacij brez posredovanja g. Cosulich-a. Izjavil je tudi, da prizadeti lahko odpusti, lahko pa se tudi pritoži. Če se pa pritoži, tedaj mora imeti dokaze.

G. Cosulich je zahteval v imenu DZ «svobodo dela». Delavstvo pa noče, da se v njegove zadeve vmešavajo delodajalci. Če so poedini člani ES res pogrešili, tedaj bi se morala zadeva urediti sporazumno med obema sindikalnima organizacijama. Sramotno pa je, če se delavec zateka k delodajalcu!

ES so predlagali, da se sestavi preiskovalna komisija, v kateri bi sodelovali predstavniki obeh sindikalnih organizacij. Temu se je g. Cosulich upri in z njim so soglašali tudi nekateri predstavniki DZ. Nato so ES predlagali komisijo, ki bi jo sestavljali samo predstavniki DZ, kateri pa naj bi predsedoval polk. Lane od urada za delo. Tudi s tem predlogom g. Cosulich in njegovi niso soglašali. Končno so ES predlagali komisijo, ki naj bi bila sestavljena izključno le iz članov DZ. Toda tudi tega predloga niso sprejeli.

Njihovi nameni so prozorni. Iz ladjedelnice Sv. Marka bi hoteli odstraniti tovarniški odbor, ne da bi se prej ugotovila njega krivda. Tako postopanje pomeni očiten napad na koristi delovnega ljudstva in njegovo sindikalno organizacijo.

Vsi delavci se morajo tega zavedati in braniti postojanke svobodnega sindikalnega izživljanja. Borba za sindikalno enotnost se mora nadaljevati in tudi uspešno zaključiti, čeprav brez sodelovanja vodstva DZ.

ES morajo braniti člane tovarniškega odbora. Zato so napovedali že včeraj stavko. Stavka se nadaljuje tudi danes, ker so za Enotne sindikate pravice delavstva svete in se je treba zanje boriti.

Delavstvo se zaveda važnosti sedanjega položaja. To zavest je dokazalo tudi delavstvo tovarne strojev pri Sv. Andreju in ladjedelnici Sv. Roka. Poslalo je namreč posebni spomenici CRDA-i in ZVU-ju. V teh spomenicah izraža svojo solidarnost s stavkajočim delavstvom in pripravljenost sodelovati v borbi za razredne pravice tržaškega delavstva.

Položaj je jasen: ali z delavstvom ali pa proti njemu ob strani delojalcev.

Kdaj bo mestna občina uvedla dvojezičnost?

Prejšnji teden smo pisali o obrazcih, katere morajo kmetje izpolniti in prijaviti trošarinskemu uradu količino grozdja. Pisali smo tudi o nezadovoljstvu med slovenskimi kmeti, ki ne razumejo teh obrazcev, pisanih samo v italijanščini.

Prav včeraj se je oglasil v našem uredništvu nek tovariš, ki je imel opravka na trošarinskem uradu. Dali so mu v italijanščini natiskan obrazec. Tovariš, ki je obiskoval slovenske šole in italijanščino slabo razume, je pač upravičeno pojasnil, da obrazca ne more izpolniti, ker ga ne razume. Vprašal je, zakaj ni slovenskega obrazca, toda topoglavi uradniki, so se izgovarjali z vsem mogočim, samo pravega opravičila niso mogli dati.

Tako se godi tržaškemu Slovencu, ki ima samo pravico plačevati davke, s katerimi plačujejo italijanske uradnike, ki ne razumejo slovenščine. Kaj ko bi o tem malo več razmišljala mestni in conski svet, ki toliko blebetata o nekih človeških pravicah.

Ob četrti obletnici

ustanovitve XIX. SNOUB „Srečka Kosovela"

Dne 24. 9. t. l. poteka četrta obletnica, odkar je bila ustanovljena XIX. SNOUB «Srečka Kosovela».

V dobi najhujšega sovražnikovega ognja, ko je nemško-fašistični okupator z vso silo navalil na našo drago primorsko zemljo, iz naraščajočih odredov borcev prostovoljcev, ki so prihajali stalno s Krasa in iz Trsta, je bila dne 24. 9. 1943 z odlokom glavnega štaba NOV in POS ustanovljena XIX SNOB. Ker so omenjeno brigado sestavljali skoraj izključno borci iz Slovenskega Primorja in Trsta, je dobila ime po našem mladem revolucionarnem kraškem pesniku «Srečku Kosovelu».

«Tisočkrat tisoč nas je bilo,
Tisočkrat tisoč sužnjev in hlapcev
[nas je bilo.»

To so bile besede, ki jih je v hudih duševnih bolečinah napisal naš dragi kraški pesnik, ko je gledal na veliko trpljenje svojega ljudstva, ki je že tisočletja trpelo nacionalno in socialno zatiranje od strani tujih in domačih tiranov.

Borci in komandirji, takrat na novo ustanovljene brigade, so v tistih slavnih dneh s strujeno pestjo prisegli: «Z voljo novega lika aktivnega Slovenca in po načelih Osvobodilne fronte bomo izvedli njen program. Iz tisočkrat tisoč hlapcev in sužnjev bomo izoblikovali tisočkrat tisoč borcev puntarjev, revolucionarjev, na svoj zemlji svojih gospodarjev.»

Razvoj osvobodilne borbe na Primorskem je zahteval, da je naša mlada brigada takoj stopila v odprto in močno ofenzivo proti okupatorju naše zemlje, proti povampirjenemu fašizmu in proti na novo prodirajočim nemško-fašističnim tolpam. Naši borci so branili našo zemljo, se borili, padali, naša brigada pa doživela svoj prvi ognjeni krst. Ogromna premoč nemško-fašističnih tolp je sicer zadala težke udarce tem junaškim borcem, vendar pa ni zlomila njihovega junaštva in trdne volje. V najhujšem trenutku je obkoljeni štab naše brigade, s tov narodnim herojem Iztokom na čelu, izdal geslo:

«Boriti se do zmage, XIX. SNOUB bo tista brigada, ki bo prva vkorakala v Trst!».

To so bile pomembne besede, ki jih je z velikim poudarkom izgovoril naš dragi Iztok 27. septembra 1943.

Od takrat se je začela vojna in slavna epopeja XIX. SNOB in njenih borcev. Neštevilni primeri junaštva in hrabrosti, brezštevilne akcije in ofenzive proti fašističnemu okupatorju pričajo o herojskem zadržanju te brigade, ki je bila okupatorja na vsakem koraku, po vsej primorski in slovenski zemlji, in na koncu zaključila svojo veliko in slavno nalogo, ko je prva med prvimi z naslovom «udarna» vkorakala v Trst. S tem se je oddolžila slovenskemu in primorskemu ljudstvu, dosledno izvedla nalogo Osvobodilne fronte za osvoboditev in združitev vseh Slovencev. Borci kosovelovci pa so maščevali besede našega dragega kraškega pesnika, in dosledni svoji obljubi sodelovali skupno z vsemi slovenskimi partizani, da izv: *«Tisočkrat tisoč hlapcev in sužnjev, ki nas je bilo», tisočkrat tisoč borcev junakov je postalo,* ki so pod vodstvom našega ljubljenega maršala Tita postali na svoji zemlji svoji gospodarji.

Borci XIX. SNOUB «Srečka Kosovela», zvesti starim tradicijam iz narodno-osvobodilne borbe, pa prisegajo danes pri krvi vseh svojih padlih bratov-junakov, da bodo vedno stali na braniku pravice, samoodločbe, svobode primorskega ljudstva, vsakikrat in kjer koli bi bile ogrožene.

Drago Ukmar-Bojan

KOLEDAR

Petek 19. septembra
Konstanca, Stana
Sonce vzhaja ob 6.46, zahaja ob 19.07. Dolžina dneva 12.21.
Jutri 20. septembra
Evstahij, Morana

Spominski dnevi

1944 je udarna brigada Srečka Kosova razorožila posadko v Pliskovici.

Ne padaj na kolena pred človekom, ki bije v obraz tebi, tvoji pravici in tvojemu bogu; in kadar te udari v lice, udari še ti.
(Ivan Cankar)

Preskrba

Dvig nakazil. Razdeljevalci racioniranih živil v Trstu naj dvignejo danes pri občinskem prehranjevalnem uradu nakazila za testenine.

Isto naj store pri Sepralu občinski prehranjevalni uradi ozemlja.

Testenine za tovarniške in podporne menze. Vodje tovarniških in podpornih menz naj dvignejo danes pri občinskem prehranjevalnem uradu nakazila za testenine za drugo polovico meseca.

Razdeljevanje otrobov

Obveščamo kmetovalce občin Milje in Dolina, da lahko dvignejo pri občinskih statistično-gospodarskih uradih nakazila za otrobe in koruzno moko za krave in prašiče.

Obrok znaša na glavo: za krave 20 kg otrobov, za prašiče 10 kg koruzne moke.

Koruzna moka je bila denaturirana z nekim barvilom, a je brez posledic za živino.

Nova cena oglju

Urad za cene poroča, da je ZVU določila novo ceno oglju, ki znaša 34 lir za kg.

Sindikalna prireditev v Trebčah

V nedeljo 21. t. m. bo podružnica ESDN v Trebčah razvila svoj sindikalni prapor. Slavnost bo otvorila domača godba ob 15. uri, nakar bodo sledile razne pevske točke, razvitje zastave in razgraditev treh delovnih skupin, ki se bodo pri jutranjem udarniškem delu za ureditev športnega igrišča najbolj odlikovale; udarniško delo organizira športna zveza.

Jutranjemu delu in popoldanski proslavi bo sledila zabava s srečolovom, plesom, dobrim prigrizkom in primerno kapljico. Sploh so Trebenci pridno na delu in stavijo, da ne bo nikomur žal, ki bo ta dan prebil v njihovi sredi.

Dopolnilo k natečaju

Natečaj ministrstva narodne obrambe za sprejem določenega števila študentov medicinske, farmacevtske, veterinarske in tehniške fakultete v vojaške študentske domove se spopolnjuje v toliko, da se dijaki, ki žele študirati kot gojenci ministrstva narodne obrambe sprejemajo z osmimi gimnazijskimi razredi.

Urnik mesarij

Od 20. t. m. dalje bodo odprte mesarije dnevno od 6. do 13. ure, od sobotah od 6. do 13. in od 15. do 19. ure. Ob nedeljah mesarije ne bodo obratovale.

Koncert v gledališču Verdi

Danes ob 20. uri bo v gledališču Verdi koncert orkestra tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Bruna Bogo in s sodelovanjem violinista Alfonza Muzesti. Koncert bo obsegal skladbe Beethovena, Schuberta, Tartinija, Prokopjeva in Wagnerja in Čajkovskega.

Izleti Planinskega društva

V soboto in nedeljo 20. in 21. t. m. najavljeni izleti na Bled, v Opatijo in na Slavnik 20. t. m. se ne bodo vršili zaradi izjemnih prilik oziroma se prenesejo na soboto in nedeljo 27. in 28. t. m.

V nedeljo 28. t. m. se bo vršil izlet po STO-ju, v Novi grad skozi Koper, Izolo in Umag. Povratek skozi Buje. Pojasnila in vpisovanja v trgovini Visin, ul. Roma 15 in v čevljarni Pirc, ul. Settefontane 3.

Pasja steklina

Mestna občina poziva prebivalstvo na sodelovanje v borbi proti pasji steklini, ki se je v zadnjem času tudi v Trstu precej razširila. Predvsem je paziti na to, da noben pes ne bo brez nagobčnika. Mačke in pse s ceste morate prijaviti konjedercu (tel. 90215) in na ob-ben način jih jemati v stanovanja, posebno kjer so otroci.

Rojstva, smrti, poroke

Dne 18. septembra se je rodilo 8 otrok, umrlo je 11 ljudi, porok pa je bilo 10.

Civilne poroke: krojač Josip Finzi in uradnica Lucija Mary Bilelli.

Cerkvene poroke: železničar Jordan Marzin in zasebnica Angela Stojnić, trg. pomočnik Armando Bonifacio in šivilja Angela Marija Lanzone, mizar Guerrino Evangelisti in dninarka Nerina Muzzi, uradnik Silvester Bonicioli in zasebnica Laura Mora, strojnik Tullio Andriani in zasebnica Valentina Carli, mornar Serafin Brajnik in zasebnica Livija Bella, mehanik Dennis Saborn in zasebnica Dina Zuccaroli, učitelj Alfred Gelio in uradnica Ada Crismani.

Umrli so: 70-letni Lovrenc Zichini, 65-letni Michael Combi, 64-letna Regina d'Angeli roj Schivi, 80letna Simeona Smoglian, 62-letni Peter D'Este, 58-letna Ivanka Bosovich, 52-letni Umbert Del Tio, 46-letni Mario Ajtc, 57-letni Antonio Serdi, 35-letni Gaillano Tavarato in 1 dan stari Robert Marchese.

VESTI S PODEŽELJA

ČEŽARJI

Ko je naša mladina zvedela, da zavezniški blok na Skofijah še ni odstranjen, medtem ko ga je naša NZ umaknila že opolnoči v ponedeljek, se je zbrala v torek popoldne in odšla v Skofije, da pomaga odstraniti zapornico. Tu je bilo zbranih že več sto ljudi, ki so zahtevali odstranitev zapornice. Stražniki in civilna policija so se izgovarjali, da niso za to prejeli še nobenega ukaza. Ljudstvo je nato zatvornico samo odstranilo. Naša mladina je odnesla s seboj zaporni drog in ga bo postavila na sredi vasi za spomin, ter nanj izobesila zastavo, ki bo od sedaj naprej oznanjala svobodo.

Mladina iz Čežarjev ve, da tudi brez bloka ne bo nobeden prekršil odredbo ljudske oblasti. Kot prej bo ljudstvo tudi sedaj oddajalo svoje pridelke v naše zadruge, katere edine skrbijo za interese kmeta in delavca.

V okviru mladinskega tedna se je naša mladina udeležila že dveh manifestacij in s tem pripomogla k utrditvi politične zavesti in odločnosti vasi in prebivalstva.

POSTOJNA

Okrajna učiteljska konferenca

V prisotnosti vsega učiteljstva postojnskega okraja je bila prejšnji teden prva okrajna konferenca Solski nadzornik tov. Trošt je pozdravil navzoče, nakar je poverjenik tov. Lilija govoril o veliki vlogi petletke in bodril učitelje k sodelovanju za dosego novega socialnega reda.

Zanimiv in izčrpen je bil referat tov. Jerale, ki je govoril o razvoju vzgoje od prvih početkov do danes. Prešel je vse dobe od prakomunizma, fevdalne družbe, kapitalistične dobe in imperializma do današnjo vzgoje, ki, temelji na socialistični družbi. Skrb za vzgojo mladine je tu glavna naloga ne samo vzgojiteljev, temveč vseh organizacij in širših ljudskih množic.

Sledila je debata, v kateri je okrajšolski nadzornik izvajal med drugim: «Vcepiti pionirjem odnos do dela. Vzgajati moramo vsestransko razgledane ljudi.» Poročal je tudi o tekočih šolskih problemih. Priznal je uspehe v preteklem šolskem letu, ki pa morajo biti letos še večji. Predvsem je treba odpraviti razliko v šolstvu med Slov. Primorjem in Slovenijo, seznanjati mladino s tehničnim napredkom, vključiti je v naše vsakdanje življenje in je usmeriti k delu.

Na konferenci so razpravljali vsa važna šolska vprašanja in si zadali nove naloge.

DEKANI

Udarniško delo mladine. V nedeljo je mladina odšla na udarniško delo. Pomagala je pri popravljanju ceste pod vasjo. S tem da pomaga s svojim delom pri izgradnji boljših poti, je naša mladina pokazala da želi čim več prispevati pri obnovi. Pri tem pa ne zanemarja svoje izobrazbe. Med nami je zelo talentiran tovariš Žarko, ki je bil na festivalu v Pragi odlikovan. *Ljubič*

KOPER

Delavnost dijakov slovenske gimnazije. Dijaki so na svojem sestanku napravili načrt dela, ki ga bodo opravili do pričetka šole. Sklenili so, da bodo poslali na gradnjo ceste Smarje-Nova vas svojo delovno četo. Zal pa bodo cesto zaradi tehničnih težkoč začeli graditi kasneje, tako da dijakom ne bo omogočeno izvršiti svojo obvezo. Dalje so sklenili, da bodo v novem šolskem letu poživeli mladinsko in pionirsko organizacijo in obširno razpravljali o drugih nalogah, ki stoje pred njimi. Na koncu sestanka je spregovoril še dijak iz Pobegov tov. Angel, ki je poudaril važnost dijaške mladinske organizacije in poderta povezavo kmečke, delavske in mestne mladine. Dalje je dejal, da mora mladina prav v tednu mladine, ki je od 15. do 21. t. m., pokazati vse svoje zmožnosti. Teden mladine naj bo pečat delavnosti in požrtvovalnosti istrske mladine, ki je s pomočjo ljudske oblasti prišla do svojih šol.

ANKARAN-VALDOLTRA

Kakor vedno, je bil tudi včeraj naš množični sestanek SIAU zelo razgiban. Tovariš Hrvatin je podal izčrpen referat o vprašanjih, ki zadevajo to organizacijo. Po živahni diskusiji smo razpravljali o kritični in nezakoniti aretaciji tovariša Bruna D'Esteja, predsednika našega OLO. Vsi navzoči so enoglasno sklenili, da bodo poslali zahtevo s podpisi, naj se tovarišu D'Esteju da takojšnja svoboda.

Tovariš Knez, tajnik KLO je nato pojasnil zadevo družine Albina Razmana, ki je napravila prošnjo za preselitev v cono A. Ko pa je bila prošnja odobrena, se je družina premislila. Cemu?! Naš kraj bo spadal pod STO in ta družina misli, da tu ne bo več ljudske oblasti, in je zato kar najbolj prav, če kar ostane. Toda v tem se je zmotila. Našo ljudstvo preveč ceni ljudsko oblast, ki si jo je izvojevalo s težavami in trpljenjem, ter jo bo vedno krepilo in utrjevalo. Nikoli ne bo dopustilo, da bi kdor koli to oblast omalovaževal, ali se celo norčeval iz nje. Zato pa so vsi navzoči zahtevali, da se omenjeni družini določi rok 24 ur za preselitev tja, kamor si je želela.

Ob zaključku sestanka smo sklenili, da se bomo v nedeljo udeležili prostovoljnega dela na cesti, ki vodi k zadrugi. Pobudo za to je dala mladina.

FIZKULTURA

JUGOSLOVANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Rdeča zvezda Lj Ponziane 2:0 (1:0)

V sredo sta bili odigrani dve nogometni tekmi za jugoslovansko nogometno prvenstvo. V Beogradu je proti Rdeči zvezdi igrala tržaška enajstorica Lj. Ponziane in s svojo igro zapustila zelo dober vtis. Tempo igre je bil izredno hiter ter sta obe enajstorici s hitrimi kombinacijami prehajali iz polja v polje. Zmago je Rdeča zvezda zaslužila po zaslugi boljše napadalne petorice, v kateri je najbolje igral Mitič. Gole za Rdečo zvezdo sta zabila Sečerov in Jezerkič.

V Zagrebu pa je bila pred 18.000 gledalci odigrana nogometna tekma med Dinamom in Hajdukom. Dinamovci so po težki borbi zmagali. Zmagonosni gol je zabil v drugem polčasu srednji napadalec Wölfl.

Rezultata: Rdeča zvezda-Lj. Ponziane 2:0 (1-0); Dinamo-Hajduk 2:1 (1:1).

Mitič je zmagal na teniškem turnirju v Pragi

V finalu mednarodnega teniškega turnirja v Pragi sta se srečala jugoslovanska igralca Mitič in Pallada. Mitič je z odlično igro premagal svojega nevarnega nasprotnika z rezultatom 6:3, 6:3, 7:5.

Uspehi tržaških rokoborcev v Sofiji

Tržaški rokoborci, ki so sodelovali na balkanskih igrah v Sofiji, so častno zastopali tržaške barve. Posamezni atleti so zasedli v svojih skupinah sledeča mesta: De Giorgi v mušji skupini tretje mesto; Ruan v peresno lahki skupini tretje mesto; Vidali v srednje lahki skupini četrto mesto; Fidel v sredaji skupini drugo mesto; Sartori v poltežki skupini tretje mesto; Verona v težki skupini četrto mesto.

Nov svetovni rekord Janyja na 100 m prosto s časom 55"8

Francoski plavalec Jany je postavil nov svetovni rekord v plavanju na 100 m prosto s časom 55'8. Stari rekord je znašal 55.9. Vrednost Janyjevega rekorda je toliko večja, ker je bil postavljen v 50 metrskem bazenu, stari rekord pa v 25 metrskem bazenu.

Finale balincarskih tekem za tržaško prvenstvo

V nedeljo dopoldne bodo odigrane finalne tekme v balincanju za tržaško prvenstvo. Na igrišču «Lepega razgleda» se bosta ob 8.30 srečala moštva Konopljarne in DSZ, ob 10.30 pa Corsi B in Standarda. Po končanih tekmah bo sledila razdelitev nagrad, ki so: I. pokal, 5 medalj in 10.000 lir; II. medalja in 7000 lir; III. 5 medalj in 4000 lir; IV. 5 medalj in 3000 lir; V. 2500 lir itd. Razdelitve naj se udeležijo tudi moštva: Tomažič, Col, Skoljet A in B.

Zaradi finalnih tekem za tržaško prvenstvo v nedeljo ne bo tekem za pokal Alda Čebulca.

Košarka za Delavski pokal

Na igrišču Tomažiča in Delavske športne zveze se je snoči nadaljeval turnir v košarki za Delavski pokal. Najlepša igra je bila med petoricama Skoljeta in Tovarne strojev. Moštvo Tovarne strojev, ki je sestavljeno iz igralcev, ki so igrali za pokrajinsko prvenstvo, je moralo priznati premoč mladih igralcev Skoljeta, ki so si zmago z odlično tehnično in kombinatorno igro zaslužili.

Rezultati: ženske: Col-Skorklja 18:2; Barkovlje-Izola 2:0 (par forfait).

Moški: Skoljet-Tovarna strojev 39:27; DSZ-Skorklja 25:22; Cermelj A-Greta 43:19.

Celo odboru za zaščito otrok ovirajo delo

Odbor za zaščito otrok javlja vsej javnosti, kako nekatere oblasti v mestu sabotirajo akcijo, ki jo je ta odbor podvzel v korist zaščite otrok. Ko so prosili pristojne oblasti, da bi jim dala vsaj eno dvorano na razpolago, da bi lahko priredili otroški praznik, katerega čisti dobiček bi šel v korist fondu za zaščito otrok, so te iste oblasti v tem smislu odklonile vsako pomoč in niso niti za eno samo nedeljo dodelile dvorane v kakem občinskem zavetišču. Kot vzrok navajajo nevšečnejte razloge.

Odbor zahteva, da nekatere oblasti v Trstu prenehajo s takim stališčem do demokratičnega ljudstva.

Pevski praznik v Šempolaju

V nedeljo se je vršil v Šempolaju velik pevski nastop, pri katerem so sodelovali skoraj vsi zbori iz nabrežinskega okraja. Prostorno dvorišče, kjer se je vršila enaka prireditev že pred 51. leti, je dokaj posrečen in akustičen prostor. Zal, da oder ni bil postavljen v obliki stopnic, ker so se v prvih vrstah glasovi popolnoma ubijali.

Spored je otvoril domači pevski zbor pod vodstvom tov. Stanka Zidarića s Prelovčevo «Pozdrav», nakar je spregovoril tov. Venturini v imenu SHPZ, nato pa je tov. Joco govoril o političnem položaju. Sledile so pevske točke.

Pevski zbor iz Samatorice in Saleža, ki šteje približno 40 pevcev in pevk, je pod vodstvom tov. Janka Obada zapel nekaj lepih pesmi. Glasovi so sveži in istočasno čisti; ker pevci med izvajanjem skrbno pazijo na dirigenta, zato prihajajo tudi vsa dinamična znamenja do svoje veljave. Sledil je pevski zbor iz Zgonika, sicer majhen po številu, ki pa ima zelo lepo ubrane glasove. Vse teče mirno in neprisiljeno. Pod vodstvom svojega marljivega dirigenta tov. Milča nam je zapel Laharnarjevi «Kadar mlado leto» in «Prezgodnje cvetice» ter Adamičevo «Naša pesem».

Najbolj nas je zanimal naslednji pevski zbor, ki je prvič nastopil in sicer iz združenih vasic: Sesljan, Devin, Medja vas, Križovlje in Cerovlje. Zbor je vodil tov. Zidarič. Že samo dejstvo, da se pevci udeležijo pevskih vaj ob vsakem vremenu in da prihajajo izmučeni od celodnevnega dela še več kot pol ure daleč peš k vajam, dokazuje, da imajo neizmerno voljo do dela in da hočejo premostiti vse težave, če gre za njihovo dobrobit, za njihov kulturni napredek. Za prvi nastop je tov. Zidarič izbral tri lažje, a udarne pesmi, ki so prav prijetno donele. Temelj je postavljen, led je prebit, sedaj je le od zbora odvisno, da nadaljuje započeto delo.

Ponovno je nastopil domači zbor, ki nam je zapel Pahorjevo «Na jugu», Vrabčevo «Udar na udar», Venturinijevo «Mornar», Aljaževo «Oj zbogom ti planinski svet» in Foerterjevo «Naše gore», pesmi, ki zahtevajo precejšnjo rutino in izurjene glasove. Zbor je z lahkoto premagoval vse težkoče in pesmi dovršeno interpretiral. Ima prav dober pevski material: mehke lirične tenorje, dobre base, prav prijetne soprane in alte, zato smemo od zbora pričakovati še dalje uspehe in napredek. Za zaključek so skupni zbori učinkovito zapeli pod vodstvom tov. Ubada «Slovan na dan» in pod vodstvom tov. Milča «Pesem o svobodi».

Nedeljski nastop je pokazal, da bo naša meja častno zastopana in zastražena. Tu ni ljudje razen nekaj izbeglic iz Jugoslavije, za katere bodo postala tudi tukaj kmalu tla prevroča.

Petega oktobra bo priredilo prosvetno društvo iz Zgonika čisti pevski koncert, na katerega opozarjamo že danes.

-ini

SLOVENCI, SKRBITE ZA SVOJEGA DIJAKA! DARUJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Predavanje tovariša Jakseticha o knjigi in kulturi

V okviru «tedna knjige in tiska» je imel v Kopru tov. Jaksetich predavanje o pomenu knjige in kulture v današnjih dneh. Uvodoma je poudaril pomen knjige v raznih razvojnih dobah človeštva. Govoril je o tem, kako so razni gospodujoči razredi vodili kulturo, ki je bila namenjena le ozkemu krogu ljudi in prešel na velikanski razmah izobrazbe v onih državah, kjer ima ljudstvo oblast v svoji rokah. Posebno je poudaril velik razmah kulture v Sovjetski zvezi in Jugoslaviji in končno prešel na kritiko tako imenovane lahke literature, ki usmerja mišljenje ljudstva v napačno smer. Ostro je obsodil zlasti nekatere inozemske filme in časopise, ki koristijo samo ostankom nekdanjega gospodujočega razreda. Knjiga in časopis morata postati stalna gosta na mizi vsakega antifašista, ki mu bosta pomagala širiti pogled v tisto lepo novo življenje, za katerega smo se tako trdo borili.

Nenavaden davkar

Ko se je pred dnevi 21-letni Bertoli Adelio, ki stanuje v ul. 30. oktobre 19, sprehajal s svojo zaročenko, se jima je pridružil neki Pozza Ivan, ki je bil njegov znanec in katerega je potem tudi predstavil svoji zaročenki. Naslednji dan se je Pozza zglasil pri Bertoliju in mu rekel, da ga je poslala zaročenka, ki bi rada od njega nekaj denarja. Bertoli mu je verjel in izročil 600 lir. Pozza je šel potem še k zaročenki in na podoben način izvabil od nje še 3500 lir. Ko je Bertoli to izvedel, je razumel, da ju je Pozza osleparil in je zadevo prijavil policiji, da bi sleparja aretirala.

Tatvina na železnici

Pri pregledu na blagovni postaji je policija ugotovila, da je bil odprt vagon s pšenično moko št. 1117965. Ugotovili so, da sta zmanjkali dve vreči, po sto kg bele moke dočim je zmanjkalo iz tretje vreče 55 kg.

Vlom v stanovanje

Prejšnjo noč so vlomili neznani tatovi v stanovanje Marina Hektorja v ul. P. Revoltella 36. Iz podstrešja so mu odnesli več kosov obleke in drugih stvari v skupni vrednosti okrog 155 tisoč lir. Policija še ni odkrila tatov.

Razprava javnih del

Sodišče bo sodilo obtožencem po italijanskih zakonih

Včerajšnja jutranja razprava proti uradnikom iz urada za javna dela se je začela z važno predsednikovo izjavo, da je sodišče odbilo vse predloge odvetnikov Cavalierija in Flore. S tem je sodišče Strukljevo priznalo kot javno uradnico, ki je v službi izsiljevala denar.

Takoj nato je spregovoril odvetnik Flora zagovornik Strukljeve in skušal dopovedati sodišču, da je bila obtoženka navadna tajnica in ne javna uradnica. Vendar pa zagovornik ni podprl z dokazi tega svojega mnenja. Zato je sodišče odbilo njegovo ugovore. Prav tako sta se odvetnika Zennaro in Pollucci z istimi predlogi obrnila na sodišče, toda zaman. Predsednik sodišča je nato še pojasnil, da bodo obtoženci obsojeni po italijanskih zakonih in ne po odredbah maršala Aleksandra. Najbolj vesel tega obvestila je bil odvetnik Pollucci.

Zasliševanje obtoženke Luzzatto

Po kratkem odmoru je začela pričati obtoženka Luzzatto. Obtoženka je v svojih izjavah zanikala, da bi kaj vedela o denarju, ki sta ji ga izročala podjetnika Sereni in Lionetti za dodeljene gradnje. Prav tako je Luzzatto zanikala izjave kapitana Wildea, da bi mu ona kdaj svetovala, na kakšen način lahko pride do denarja. O dragocenostih, ki jih je našla policija na njenem domu, je obtoženka zatrjevala, da so sad njenega truda.

Na popoldanski razpravi je še vedno pričala obtoženka. Predsednik sodišča jo je vprašal o zvezah, ki jih je imel podjetnik Sereni s kapitanom Wildeom. Odgovor se je glasil, da so bili ti opravki strogo uradni. Prav tako je obtoženka zanikala, da bi ji podjetnik dajal denar. Na predsednikovo vprašanje, kaj pomenijo začetnice S E, ki sta bili zapisani v blagajniški knjigi obtoženke Luzzatto, pod katero je ona pisala prejemke podjetnika Serenije, ni obtoženka znala odgovoriti. Čeprav je bila mesečna plača, ki jo je dobivala od zaveznikov na uradu za javna dela le 19.500 lir, si je kupila 20 zlatnikov. Na predsednikovo vprašanje, kdo ji je za to dal denar, je obtoženka mirno odgovorila, da si je zlatnike kupila s svojim denarjem. Čeprav ji je kapitan Wilde dal kar dva in pol milijona lir naenkrat, se je obtoženka včeraj na razpravi naivno izgovarjala, da ni vedela, zakaj ji je kapetan dal tolikšno vsoto. Na nadaljnje vprašanje, zakaj je prav ona dobila ta denar, pa se je le izmuznila z naravnost čudovitim izgovorom, da je opravila veliko dela zanj. Splošno pa se je obtoženka zelo naivno in s pobitim glasom izgovarjala. Vsekakor precejšnja razlika z nekdanjim njenim vedenjem, ko je s smehom poslušala obtožilne priče.

Nastopili sta za tem še dve priči, uslužbenca urada za javna dela, ki pa sta pojasnjevala le nekatere tehnične zadeve uradovanja pri dodelitvi javnih del podjetjem. Dosti bili priči razbremenilni, nista ničesar bistvenega pomagala obtoženki. Izvzemši g. Pelessonija, ki je izjavil, da je včasih kapitan Wilde obtoženko poslal iz svojega urada, kadar je razpravljal o važnih zadevah s podjetniki. Po pričevanju teh prič je sodišče odvodilo razpravo na danes zjutraj ob 10.15.

Radijski sporedi

v petek 19. septembra

TRST II

11.30. Dopoldanski koncert. 12.00. Novi svet. 12.10. Operna glasba. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Slovenski vokalni kvintet. 13.15. Komorna glasba. 13.45. Vokalni kvintet. 14.00. Pestra glasba. 14.15. Zgodovina 19. stoletja. 14.28. Citranje sporeda. 17.30. Glasbena fantazija. 18.00. Ljudska glasbena urica. 18.30. Slovenska epika. 18.45. Ravel: Sentimentalni valček. 19.00. Radijska povest. 19.15.